

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พุทธศักราช 2504 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมอย่างมากมาย ความพยายามในการเปลี่ยนประเทศ จากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมใหม่ทำให้วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปไม่น้อย รัฐบาลได้พยายามที่จะพัฒนาวิถีความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้ดีขึ้นกว่าเดิม การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากประเทศในตะวันตก เข้ามาสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็วไร้ขอบเขต ทำให้การควบคุมสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาแบบเดิมที่ชุมชนเป็นผู้จัด การเรียนรู้ของผู้คนในชุมชนผ่านประเพณี วัฒนธรรม หรือการประกอบสัมมาอาชีพเป็นการเรียนรู้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไม่ได้แยกออกจากชุมชน และกระบวนการดังกล่าวถือเป็นกลไกการเรียนรู้ ถ่ายทอดและต่อยอดระบบคุณค่าของสังคมชุมชน เพื่อให้ชุมชนดำรงอยู่ได้ ค่อยๆ สูญหาย และถดถอยไปจากสังคมชุมชน (โกศล วงศ์สวรรค์ และ สถิต วงศ์สวรรค์ 2537 : 40)

ความเป็นผู้มีส่วนร่วม ของสังคมไทย ซึ่งถือว่าสังคมไทยมีภพภูมิอยู่ 2 ภพภูมิหนึ่งเป็นภพภูมิอำนาจ คือ ชกศักดิ์ อัครฐานเป็นสำคัญ ถือว่าคนไม่เท่าเทียมกัน อีกภพภูมิหนึ่งเป็นภพธรรมะปัจเจกชน ที่คิดว่าสังคมประกอบด้วยคนหลายคน ถ้าแต่ละคนเป็นคนดี สังคมทั้งหมดก็จะดีเอง (ประเวศ วะสี 2542 : ไม่มีเลขหน้า) ดังนั้นจึงเป็นความสำคัญยิ่งที่คนในสังคมจะปฏิบัติตัวเป็นคนดีของสังคม โดยการเรียนรู้เพื่อความเป็นพลเมืองดีด้วยเหตุผลที่เมื่อคนรู้จักหน้าที่ของความเป็นพลเมืองที่ดีแล้วก็จะสามารถรวมตัวกันสร้างพลังอำนาจ เกิดกระบวนการสร้างประชาคม (Civil Society) ซึ่งเป็นแนวคิดกระบวนการที่เกิดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม (สุจิต นิมิตกุล 2543 : 53)

การกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมนำเสนอ ร่วมปฏิรูป และร่วมกันปกครองท้องถิ่นชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับการพยายามปรับกระบวนการทางสังคมให้กลับเข้าสู่รูปแบบวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนในแต่ละชุมชนให้ได้มากที่สุด และการที่บุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชนจะมีคุณลักษณะ

แห่งความเป็นพลเมืองในประชาสังคมนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความรู้ (Knowledge) เกี่ยวกับสถาบัน ทางการเมือง ระบบการเมือง อุดมการณ์ทางการเมือง สังคมองค์กรทางการเมือง ระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ค่านิยม (Value and Virtue) และการมีส่วนร่วม (Participation) (สุรวุฒิ ปัดโรตอง 2542 : 102)

จากคุณลักษณะ 3 ประการของความเป็นพลเมือง บุคคลในสังคมจะต้องมีการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ จากหนังสือ สื่อทางวิทยุและโทรทัศน์หรือมีการอบรม แนะนำ จากตัวแทนของรัฐ หากแต่ความเป็นจริงในสังคมนั้นก็คงจะมีบุคคลที่สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจ มีนิสัยและเป็นไปได้ยาก ดังนั้นพฤติกรรมกรรมการรวมตัวเป็นกลุ่ม ชมรม หรือ สมาคมในท้องถิ่น ก็จะมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ให้กับบุคคล เรื่องราวเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม ในปัจจุบันได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไปอย่างกว้างขวาง เพราะกระบวนการกลุ่มสามารถนำไปใช้พัฒนากิจการต่างๆ ได้มากมาย เช่น ในการจัดการเรียน การสอน การบำบัดรักษาผู้ป่วยทางจิตเวช การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนการพัฒนาองค์กร โดยดัดแปลงรูปแบบ และวิธีการนำไปใช้ให้แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม แทรกเลอร์และนอร์ธ (Traxler, North .1970 : 118 อ้างใน พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา 2542 : 1) นักจิตวิทยาได้นำเสนอคำว่า กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) โดยให้ความหมายครอบคลุมกลุ่มชนิดต่างๆ เนื่องจากผลการศึกษาทดลองที่ค้นพบว่า กลุ่มมีพลังอยู่ในตัวของมันเอง กลุ่มสามารถที่จะพัฒนาคนและในขณะที่เดียวกัน กลุ่มก็สามารถทำลายคนได้เช่นกัน

กลุ่มเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติอย่างหนึ่ง เมื่อมนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Social animal) การรวมกลุ่มจึงเป็นพฤติกรรมที่ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ (สร้อยตระกูล (ดิทยานนท์) อรรถมานะ 2542 : 169) พฤติกรรมการรวมกลุ่มของประชาชน การมีส่วนร่วม การรู้จักพัฒนาระดับ ปรับมาตรฐานของตนเอง เพื่อจะปฏิบัติตัวเป็นคนดีของกลุ่ม ของสังคม การพัฒนากลุ่มให้คงไว้ซึ่งลักษณะแห่งความเป็นพลเมืองในประชาสังคม คุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ ของการรวมกลุ่ม กัลลี (Gully . 1963 : 87) นักจิตวิทยาได้อธิบายไว้ว่า สมาชิกของกลุ่มจะต้องมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์ต้องตอบสนองความต้องการของสมาชิกกลุ่ม ผลงานที่เกิดขึ้นต้องมาจากความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และการมีสื่อสารทางวาจา หรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ลอเลอร์ (Lawler. 1975 : 265) ได้กล่าวถึงลักษณะของกลุ่มไว้ว่า สมาชิกในกลุ่มจะต้องติดต่อสัมพันธ์กัน มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีความสัมพันธ์ต่อกันราวเป็นหน้าที่สำคัญ มีสิทธิที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความสมัครใจ และสามารถกำหนดทิศทางของกลุ่มได้ จากการให้ความหมายของกลุ่ม คุณลักษณะสำคัญของการรวมกลุ่ม ทำให้มองย้อนกลับไปได้ว่า สังคมไทยในอดีตระบบการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือการทำงาน การแก้ไขปัญหาต่างๆ

ในชุมชนและการร่วมประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนมีความแน่นอนและผูกพันอยู่กับวัฒนธรรมของการรวมตัวกันจนสืบทอดมาถึงปัจจุบัน และยังคงปรากฏให้เห็นอยู่อย่างสม่ำเสมอ เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าวในภาคกลาง ประเพณีงานเดือนสิบในภาคใต้ หรือการรวมตัวของประชาชนในการไปร่วมพิธีสำคัญต่างๆ ที่จัดขึ้น โดยบุคคลในชุมชน เช่น พิธีบวชนาค พิธีงานศพ พิธีการแต่งงาน ซึ่งการรวมกลุ่มเหล่านี้เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงภาพของการรวมกลุ่มกัน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รักษาสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอย่างแท้จริง (ดำรง องค์กรเส 2540 : 1)

อำเภอทุ่งสง เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นชุมชนที่ตั้งหลักแหล่งมาแต่โบราณ เนื่องจากได้มีนักโบราณคดีของกรมศิลปากรมาทำการสำรวจ พบวัตถุโบราณปรากฏกระจายหลายพื้นที่ บรรพบุรุษของชาวทุ่งสงต่างตั้งหลักแหล่งทำมาหากินต่อเนื่องมาแต่อดีต ซึ่งเข้าใจว่าชุมชนดั้งเดิมเป็นชาวพื้นเมืองที่มีการติดต่อกับพ่อค้าชาวต่างชาติ โดยชาวต่างชาติส่วนหนึ่ง นอกจากจะได้นำสินค้ามาแลกเปลี่ยนแล้ว ยังนำวัฒนธรรมด้านต่างๆ มาผสมผสานกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่น

สภาพทางภูมิศาสตร์ ทุ่งสงตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ห่างจากตัวเมืองนครศรีธรรมราช ประมาณ 60 กิโลเมตร เป็นอำเภอที่มีพื้นที่เป็นอันดับหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช ลักษณะภูมิประเทศ ทุ่งสงเป็นอำเภอที่มีภูเขาล้อมรอบเกือบทุกด้าน ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอมิทิวเขานครศรีธรรมราช อันเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสำคัญหลายสาย สภาพพื้นที่โดยทั่วไปประกอบด้วยภูเขาเตี้ยและป่าไม้กระจายทั่วพื้นที่

อาณาเขตติดต่อ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอฉวาง อำเภอนาบอน และจังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอห้วยยอด อำเภอสิเกา และจังหวัดตรัง ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอชะอวด และจังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ และอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช อาชีพที่สำคัญคือ การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 16.39 ได้แก่ การทำสวนผลไม้ สวนยางพารา และสวนกาแฟ แหล่งพาณิชย์กรรมที่มีศูนย์กลางอยู่ที่เขตเทศบาลตำบลปากแพรก ซึ่งเป็นแหล่งพาณิชย์กรรม การเกษตรและการตลาด อำเภอทุ่งสงเป็นอำเภอที่ประกอบด้วยอุตสาหกรรมหลายประเภท โดยอุตสาหกรรมที่มีมาก คือ อุตสาหกรรมกระดาษซึ่งประกอบด้วย โรงงานอุตสาหกรรมผลิตยางพารา โรงงานอุตสาหกรรมรมควั่นยาง โรงงานผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพารา อุตสาหกรรมรองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมโรงงานปูนซีเมนต์และอุตสาหกรรมบริการ (ทุ่งสง 100 ปี 2540 : 43, 59, 71)

ทุ่งสงในทศวรรษที่ 11 (พ.ศ. 2541 – 2545) มีการเปลี่ยนแปลงสภาพของชุมชน

มากมาย ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจทำให้สภาพโดยทั่วไปของอำเภอทุ่งสงเปลี่ยนแปลงไป เช่นกัน นอกจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากระบบการเมืองท้องถิ่น สร้างสถานที่สำคัญ ปรับปรุง โบราณสถาน โบราณวัตถุ สร้างและพัฒนาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากแพรกและใกล้เคียง เช่น สวนเฉลิมพระเกียรติพระชนมายุ 72 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในสมัยของพันเอกชุมพล จินดาโชติ ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี พัฒนาและปรับปรุงสวนสาธารณะบ้านในหวังจนในปัจจุบันได้รับพระราชทานนามว่า “สวนพฤกษาสีรินทร” จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เมื่อพุทธศักราช 2544 ในสมัยของพันโทนายแพทย์ปวิวรรต อุดมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ทำให้คนในอำเภอทุ่งสงเริ่มมีปฏิริยาการรวมกลุ่มที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เริ่มจากการรวมกลุ่มออกกำลังกาย ชมรมแอโรบิค ชมรมแบดมินตัน ชมรมลีลาศทุ่งสง ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมไทเก๊ก และอีกหลายชมรมที่เป็นพฤกษกรรมกลุ่ม ที่สามารถศึกษาและมองได้ว่ามีจุดประสงค์ร่วมกัน ในการรวมกลุ่มมีโครงสร้างในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

ในปีพุทธศักราช 2538 ตลาดโต้รุ่งอำเภอทุ่งสง ซึ่งเป็นศูนย์กลางจำหน่ายอาหาร คาว หวาน ผลไม้ ขนม และอื่นๆ มีร้านค้าขายอาหารจานเดียวเพียง 1 ร้าน ที่ขายชา – กาแฟ ในยามค่ำคืนเป็นบริการเสริมแก่ลูกค้า (เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ นายสุรินทร์ แซ่อ้วง เมื่อ 18 มกราคม 2545)

พฤกษกรรมการค้าชา – กาแฟ ในยามค่ำคืนของประชากรในเขตอำเภอทุ่งสงได้รับอิทธิพลจากการค้าชา – กาแฟ ของประชากรในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะแรก (พ.ศ. 2538 – 2539) หากประชาชนอำเภอทุ่งสงมีความประสงค์จะค้าชา – กาแฟ ในตอนค่ำ ก็จะมาซื้อที่เมืองนครศรีธรรมราช เนื่องจากร้านจำหน่ายชา – กาแฟ ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จะมีอาหารเสริมให้บริการกับลูกค้า เช่น โรตีสีไส้ไข่ โรตีสีกล้วยหอม ขนมปังอบไอน้ำ ขนมปังปิ้งทาเนยหรือสังขยา เป็นต้น (เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นายประสงค์ เตติวงศ์; นางสุภา อุ่นดำรงค์การ เมื่อ 29 มกราคม 2545)

ปีพุทธศักราช 2538 – 2539 ได้เริ่มมีรูปแบบการให้บริการค้าชา – กาแฟ ยามค่ำคืน ในบริเวณริมฟุตบาทถนนสายต่างๆ โดยเริ่มจากร้านน้ำชาของ นางกิมลิ่ง แซ่วุ่น และนายศุภชัย กิจจะปานนท์ ใช้รถเข็นบรรทุกอุปกรณ์เครื่องใช้ตั้งโต๊ะให้บริการ จำนวน 3 – 4 ตัว เก้าอี้ ประมาณ 20 ตัว เริ่มให้บริการตั้งแต่เวลา 18.00 – 22.00 น. ทุกวัน มีรายได้เฉลี่ยประมาณวันละ 1,200 บาท (เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์นาง กิมลิ่ง แซ่วุ่นและนายศุภชัย กิจจะปานนท์ เมื่อ 29 มกราคม 2545)

จากปีพุทธศักราช 2540 – 2545 ในปัจจุบันกิจการขาย ชา – กาแฟ ยามค่ำคีน

เป็นที่นิยมของชาวอำเภอทุ่งสงอย่างแพร่หลาย ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะใช้ฟุตบอลสนามเป็นสถานที่ดำเนินการ โดยผู้วิจัยขอแนะนำเสนอถนนสายสำคัญของอำเภอทุ่งสง 3 สายหลัก ที่ผู้ประกอบการขาย ชา – กาแฟ ยามค่ำคีนใช้ประกอบการ โดยนับจำนวนร้านน้ำชาที่จำหน่ายในคืนที่สภาพอากาศปกติ

1. ถนนชนประดิษฐ์เริ่มจากบริเวณหน้าเทศบาลตำบลปากแพรก จนถึงถนนสายทุ่งสง นครศรีธรรมราช สิ้นสุดที่หน้าสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 8 ร้าน (เก็บข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2545)

2. ถนนสายทุ่งสง – นครศรีธรรมราช ส่วนแยก เริ่มต้นจากบริเวณหน้าสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา จนถึงถนนสายทุ่งสง – สุราษฎร์ธานี สิ้นสุดที่ธนาคารกรุงไทย สาขาตลาดเกษตร จำนวนร้านน้ำชา – กาแฟ 18 ร้าน (เก็บข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2545)

3. ถนนสายทุ่งสง – ตรัง เริ่มต้นจากสามแยกทางไปจังหวัดตรัง จนถึงปลายสะพานข้ามทางหลวงหมายเลข 43 ทุ่งสง - ตรัง จำนวนร้านน้ำชา – กาแฟ จำนวน 16 ร้าน (เก็บข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2545)

รวมร้านจำหน่าย ชา – กาแฟ ในเขตเทศบาลตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จำนวน 42 ร้าน (เก็บข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2545)

จะเห็นได้ว่าจำนวนร้านน้ำชา – กาแฟ ที่เปิดจำหน่ายในยามค่ำคีนมีจำนวนมาก เป็นการแสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันประชาชนในเขตอำเภอทุ่งสงนิยมดื่มชา – กาแฟ ในยามค่ำคีน จากร้านค้าริมฟุตบาทวิถีเป็นจำนวนมากเช่นกัน

ในช่วงแรกที่จำนวนร้านน้ำชา – กาแฟ เพิ่มขึ้นมาก (พ.ศ.2540 – 2541) กลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษา พนักงานบริษัท และบุคคลทั่วไป ไม่พบเห็นข้าราชการ ในท้องถิ่น นักธุรกิจ หรือพนักงานระดับผู้บริหารของโรงงานในเขตอำเภอทุ่งสงร่วมดื่มชา – กาแฟ ในยามค่ำคีน (จากการสัมภาษณ์ นายธรรมรัตน์ เกษรบัว ; นายชลธิ มาลากุล พนักงานโรงงานปูนซิเมนต์ทุ่งสง เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2545)

ในปี พ.ศ. 2542 เมื่อประชากรในเขตอำเภอทุ่งสงเริ่มที่จะรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นชมรมต่างๆ ชมรมที่สานต่อกิจกรรมการดื่มชา – กาแฟ ภายหลังจากเสร็จสิ้นการปฏิบัติกิจกรรม เช่น ชมรมลีลาศสัมพันธ์ทุ่งสง ชมรมแบดมินตัน โดยสมาชิกจะเป็นข้าราชการ พ่อค้า นักธุรกิจ รุ่นใหม่ ที่รักการออกกำลังกายเริ่มรวมตัวกัน ในระยะแรกเป็นเพียงการหาของรับประทานก่อนที่จะกลับบ้าน สังสรรค์ สนทนากันในกิจกรรมที่กลุ่มจัด (จากการสัมภาษณ์ คุณศิริกัญญา พันธุ์

อาจารย์สอนศิลปะของชมรม ; คุณสมชาย เหล่าทองมีสกุล นักกีฬาเบดมินตัน เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2545)

จากการที่ประชาชนในเขตอำเภอทุ่งสงได้รวมกลุ่มกันในหลายรูปแบบ ซึ่งในการเริ่มต้นของกลุ่มที่จัดได้ว่าเป็นกลุ่มรูปนัย หมายถึงการรวมกลุ่มที่มีการวางแผนโดยองค์การ สมาชิกมีอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่ง มีการติดต่อสื่อสารและควบคุมการดำเนินงานของกลุ่ม โดยประธานกลุ่มที่ได้รับการแต่งตั้ง มีแบบแผนการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น กลุ่มไลออนส์ กลุ่มกาชาดอำเภอทุ่งสง กลุ่มชมรมชาวดรง และยักรวมถึงกลุ่มการออกกำลังกายที่รวมตัวกันโดยมีลักษณะเป็นกลุ่มรูปนัย ในเบื้องต้น คือ มีความพึงพอใจในการออกกำลังกายร่วมกัน แต่ภายหลังก็ได้ใช้ระบบโครงสร้างกลุ่มพัฒนาจนเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเป็นรูปนัย อันได้แก่ กลุ่มแอโรบิก กลุ่มไทเก๊ก กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งกลุ่มที่รวมตัวกันคิมชา - กาแฟ ร้านค้า ริมฟุตบาทวิถีในยามค่ำคืนได้ขยายวงกว้างขึ้นจนเป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน นอกจากการรวมกลุ่ม คิมชา - กาแฟของข้าราชการจากหน่วยงานต่างๆ นักธุรกิจรุ่นกลางและรุ่นใหม่ พ่อค้า พนักงาน บริษัทห้างร้านและโรงงานต่างๆ แล้ว กลุ่มต่างๆ ที่เกิดขึ้นก็ยังสามารถจำแนกประเภทได้จาก กลุ่มที่ได้กล่าวมาในข้างต้น การรวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียวของกลุ่มผู้คิมชา - กาแฟ เป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความสนใจของผู้วัยที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ทราบผลที่เกิดจากการรวมกลุ่มว่ามีพลังขับเคลื่อนในการรวมตัว เพื่อพัฒนาชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนศึกษาผลที่สมาชิกกลุ่มได้รับจากการพัฒนาศักยภาพของตนเองตามหน้าที่แห่งความเป็นพลเมืองอันได้แก่ การพัฒนาความรู้แห่งตนในด้านสถาบันการเมือง การปกครอง ส่วนท้องถิ่น อุคมการณ์หรือความคิดที่ตนเองจะต้องมีส่วนในการรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ในฐานะภาพของคนในท้องถิ่น ระบบเศรษฐกิจของชุมชน ตลอดจนถึงระบบสังคมและวัฒนธรรม ของท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ การรู้จักสร้างค่านิยมในการใช้ชีวิตให้ผู้อื่นมีสุขเหมาะสมกับอัตภาพ แห่งตน และการรู้จักมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สำคัญของชุมชน ในรูปแบบต่างๆ เพื่อจะเป็น พื้นฐานไปสู่การรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในสังคม ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรม การเมืองในระดับท้องถิ่น ร่วมมือกันแก้ไขพัฒนาสภาพของสังคมท้องถิ่นให้ดีขึ้น กว่าที่เป็นอยู่ อันจะเป็นการแสดงศักยภาพให้เห็นว่า เป็นสังคมที่มีการพัฒนาแบบยั่งยืน ทุกคน มีความคิด มีความรู้ มีความเข้าใจ รู้จักใช้กระบวนการอย่างถูกต้อง อันจะส่งผลให้สังคมของ ชุมชนในอำเภอทุ่งสงมีพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาโดยรู้จักช่วยเหลือตนเองได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของการรวมกลุ่มดื่มชา – กาแฟ ร้านค้าริมฟุตบาทวิถียามคำคั้น ของประชากร ผู้ประกอบอาชีพมีรายได้ในเขตเทศบาลตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขการรวมกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพแห่งความเป็นพลเมือง และกระบวนการประชาสังคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาผลที่เกิดจากการรวมกลุ่มของประชากร ในการดื่มชา – กาแฟ ร้านค้าริมฟุตบาทวิถียามคำคั้น โดยศึกษาถึงโครงสร้างของการรวมกลุ่ม เงื่อนไขของกลุ่มที่จะส่งผลในการพัฒนาคุณภาพของความเป็นพลเมือง การเข้าใจและการมีส่วนร่วมของกระบวนการสร้างประชาสังคม อันจะส่งผลในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มอย่าง หลากหลาย ผู้วิจัยมีมุมมองและแนวคิดเพื่อช่วยอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างละเอียด ดังนี้

แนวคิดและงานวิจัยเหล่านี้ประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับ โครงสร้างของกลุ่ม
2. แนวคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขของกลุ่ม
3. แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพของสมาชิกสู่ความเป็นพลเมือง
4. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการประชาสังคม

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท พ่อค้า นักธุรกิจ ที่ประกอบอาชีพมีรายได้เป็นของตนเองที่นิยมดื่มชา – กาแฟ ร้านค้าริมฟุตบาทวิถียามคำคั้น ในเขตเทศบาลตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ลักษณะและรูปแบบของการรวมกลุ่ม

2.1.2 โครงสร้างของการรวมกลุ่ม

2.1.3 เงื่อนไขของการรวมกลุ่ม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 จิตสำนึกที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นพลเมืองของสมาชิกกลุ่ม

2.2.2 พลังของกลุ่มในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประชาสังคมของกลุ่ม

2.2.3 ผลที่เกิดจากกลุ่มต่อการพัฒนาชุมชนในรูปแบบต่างๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

การรวมกลุ่ม หมายถึง ประชากรที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน มีความใกล้ชิดกัน มีสัมพันธภาพ ร่วมกันในการปกครองอาชีพ ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ประสพปัญหาาร่วมกัน มีแนวคิดที่จะแก้ไข ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองในระดับท้องถิ่นร่วมกัน พัฒนาคุณภาพตามคุณลักษณะแห่ง ความเป็นพลเมือง และสร้างกระบวนการประชาสังคม เกิดการรวมกลุ่มกันในรูปแบบที่เป็น ทางการและไม่เป็นทางการ

ลักษณะของการรวมกลุ่ม หมายถึง การเข้ามาเป็นสมาชิกและการจัดความสัมพันธ์ ของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งเกิดอย่างไม่เป็นทางการ แต่มีพื้นฐาน ในการรวมกลุ่มอันสืบเนื่องมาจากอาชีพ ความสนใจ และวัตถุประสงค์ที่ตรงกันภายหลังจาก การรวมกลุ่ม

โครงสร้างของกลุ่ม หมายถึง บทบาท สถานภาพ และปทัสถานของสมาชิกในกลุ่ม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินพฤติกรรมกลุ่ม

เงื่อนไขของการรวมกลุ่ม หมายถึง สิ่งที้นำไปสู่การรวมกลุ่มหรือปัจจัยสำคัญก่อนจะ รวมกลุ่มกันคิมชา – กาแฟ เช่น ข้อกำหนดในการรวมกลุ่มคิมชา – กาแฟ เวลา สถานที่ จำนวนครั้ง กิจกรรมของกลุ่มนอกจากการคิมชา – กาแฟ การนำเสนอแนวความคิด แนวทางในการพัฒนา คุณภาพของตนเอง กลุ่ม และแนวความคิดในการพัฒนาชุมชนอันเนื่องจากพลังขับเคลื่อนตาม ความถนัด ความสามารถพื้นฐานของกลุ่มแต่ละกลุ่ม

จิตสำนึกของกลุ่ม หมายถึง ความรู้สึกในความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มที่ร่วมกัน

ดื่มชา – กาแฟ ในยามค่ำคืน ในการรักษากรอบของความเป็นคนดี รู้จักพัฒนาตนเอง กลุ่ม หรือ การปฏิบัติงานให้มีความก้าวหน้า อันจะเป็นพลังส่วนหนึ่งซึ่งเป็นพื้นฐานที่ผลักดันให้สังคม มีความเจริญอย่างเป็นระบบ

พลังของกลุ่ม หมายถึง แรงผลักดันที่เกิดจาก แนวความคิด จิตสำนึกของกลุ่ม ในการขับเคลื่อนเพื่อเป็นส่วนร่วมในการพัฒนา แก้ไขปัญหาพื้นฐาน สร้างความเข้าใจหรือ กระจายแนวความคิด การปฏิบัติ ในกรอบของความถูกต้อง ซึ่งพลังของกลุ่มจะมีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน ให้เจริญก้าวหน้า

ผลที่เกิดจากกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมของสมาชิกที่เป็นไปในลักษณะ การร่วมมือ ร่วมใจกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สร้างพลังชุมชนโดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการนำเสนอ แนวคิด บทบาทตามศักยภาพแห่งตน กรอบความคิดถึงการรวมกลุ่มกันเป็นประชาสังคมที่มี คุณภาพ

ชา – กาแฟ หมายถึง เครื่องดื่มประเภทชา กาแฟ ที่นำมาปรับปรุงตามสภาพ ความต้องการของผู้บริโภคที่เป็นชาร้อน กาแฟร้อน ชาเย็น กาแฟเย็น และเครื่องดื่มต่างๆ ที่ร้านค้า ให้บริการ เช่น โอวัลตินร้อน-เย็น นมสดร้อน-เย็น โอเลี้ยง ชาดำเย็น น้ำหวาน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะรูปแบบโครงสร้างและเงื่อนไข ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของประชากรที่ดื่มชา – กาแฟ ในยามค่ำคืน
2. ทำให้ทราบถึงผลที่เกิดจากการรวมกลุ่มของประชากร ในการพัฒนาศักยภาพ คุณลักษณะแห่งความเป็นพลเมืองและสมาชิกที่ดีของชุมชน
3. ทำให้ทราบถึงการมีบทบาทและส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการช่วยเหลือ พัฒนา แก้ไขปัญหาของสังคมในท้องถิ่นทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการปกครองที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น